

«Ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα»

Έχουμε το προνόμιο εμείς οι Εβρίτες να ζούμε στον τόπο που για πρώτη φορά ακούστηκε στην Ευρώπη ο λόγος του ευαγγελίου από το στόμα του Αποστόλου Παύλου. Αυτό έγινε στη Σαμοθράκη και καταγράφεται στις Πράξεις των Αποστόλων «Αναχθέντες ουν από της Τρωάδος ευθυδρομήσαμεν εις Σαμοθράκην»¹. Από τη Σαμοθράκη ο Απόστολος Παύλος άρχισε μια πορεία που άλλαξε ολόκληρη την παγκόσμια ιστορία. Οι περιοδείες του Αποστόλου Παύλου λόγω του κηρύγματος του Αναστημένου Χριστού προκάλεσαν μια επανάσταση κοινωνική, πολιτιστική, ιστορική, ειρηνική και αγία. Η πρόσκληση του νεαρού Μακεδόνα στον Απόστολο Παύλο να διαβεί «εις Μακεδονίαν» εκπροσωπεί, την προσδοκία του ειδωλολατρικού κόσμου που ζούσε στο σκοτάδι και είχε κουράσει και φθείρει ολόκληρη την ανθρωπότητα, η οποία αναζητούσε να ξεφύγει από τα είδωλα και να βρει τον ένα Θεό. Ο ειδωλολατρικός κόσμος είχε απογοητευτεί από τον παραπαίοντα φιλοσοφικό στοχασμό, ένιωθε κενός από την ειδωλολατρία, η οποία αδυνατούσε να καλύψει τις εσωτερικές ανάγκες των ανθρώπων. Ο ηθικός βίος στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την ρωμαϊκή αυτοκρατορία βρισκόταν στο ναδίρ. Γράφει ο Απόστολος Παύλος προς τους Ρωμαίους «εσκοτίσθη η ασύνετος αυτών καρδιά· φάσκοντες είναι σοφοί εμωράνθησαν.... οίτινες μετήλλαξαν την αλήθεια του Θεού εν τω ψεύδει»². Όλα δήλωναν τον μαρασμό σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο. Σ' αυτή, λοιπόν, την ιστορική στιγμή έρχεται ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα και μιλά για πρώτη φορά για την κατάργηση του θανάτου, για την αγάπη του Θεού και για την ισότητα των ανθρώπων.

Το κήρυγμα του Αναστημένου Θεανθρώπου Ιησού Χριστού το οποίο είναι μήνυμα νίκης κατά του θανάτου δημιουργεί στον νεκρό από την ειδωλολατρία στην ψυχή και στο σώμα άνθρωπο, την ελπίδα της αιωνιότητας. Η αγάπη του Θεού αναπαύει τον απογοητευμένο και κουρασμένο άνθρωπο επειδή ο Χριστός γίνεται ο ιλασμός των αμαρτωλών. Η Παύλεια διδασκαλία για την ισότητα ανδρών και γυναικών, δούλων

¹ Πρξ. 16, 11.

² Ρωμ. 1, 21-22, 25.

και ελεύθερων καταδεικνύει για πρώτη φορά τον Θεό, ως Θεό δικαιοσύνης και αγάπης. Στις 14 επιστολές του απεικονίζεται η εκκλησιαστική διδασκαλία για τον Χριστό ως τέλειο Θεό και τέλειο άνθρωπο. Ο Απόστολος Παύλος ξεκαθαρίζει ότι ο Σταυρωθείς και Αναστάς Χριστός είναι ο Σωτήρας του κόσμου, η πηγή του αγιασμού, ο ορισμός της γνήσιας ελευθερίας, η αληθινή ειρήνη και συμφιλίωση των εθνών και η πηγή του υγιούς παγκόσμιου πολιτισμού.

Αυτό το κήρυγμα, το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου που γέμισε με το φως του Αναστημένου Χριστού ολόκληρη την Ευρώπη αρχικά, ξεκίνησε από τη Δαμασκό με την προσωπική του τύφλωση. Έχασε το φως των οφθαλμών του για να πλημμυρίσει με φως ολόκληρη η ύπαρξή του και να μεταλαμπαδεύσει παντού αυτό το φως που είναι ο Χριστός. Πραγματοποίησε τέσσερις μεγάλες περιοδείες, από τη Δαμασκό μέχρι και την Ισπανία, όπως μας πληροφορεί ο Κλήμης Πάπας Ρώμης. Στις περιοδείες του χρησιμοποίησε τις εξής τρεις πρακτικές:

- 1)** Επισκέφθηκε μόνο μεγάλα εμπορικά κέντρα ή λιμάνια, όπως η Αντιόχεια, η Έφεσος και η Κόρινθος, έχοντας έτσι την δυνατότητα να απευθύνει το κήρυγμά του σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων, οπότε οι άνθρωποι αυτών των κέντρων που ήταν και ταξιδευτές λόγω επαγγέλματος μετέφεραν με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος το μήνυμα του Αναστημένου Χριστού και σε άλλες περιοχές.
- 2)** Όπου πήγαινε μιλούσε στην εβραϊκή συναγωγή, γιατί έτσι μπορούσε να έρθει σε επαφή με συμπατριώτες του και εκείνοι με την σειρά τους να τον συστήσουν σε μέλη της τοπικής κοινωνίας.
- 3)** Δεν ταξίδευε ποτέ μόνος του, είχε μαζί του μια ομάδα ανθρώπων, όπως Βαρνάβας, Σίλας, Τιμόθεος, Τίτος και Λουκάς, οποίος έγραψε και το βιβλίο των Πράξεων. Εκτός από την τριπλή αυτή τακτική ο Παύλος είχε και ένα ισχυρό διαβατήριό, που του άνοιγε αρχικά πολλές πόρτες. Ήταν Ρωμαίος πολίτης.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά ξεκινά τη δεύτερη ιεραποστολική περιοδεία του, το 49 μ.Χ. με συνεργάτη τον Σίλα. Η πρόσκληση του Μακεδόνα ανοίγει τον δρόμο του Αποστόλου Παύλου για να κηρύξει το ευαγγέλιο στην Ευρώπη.

Από την Τρωάδα λοιπόν, ο Παύλος κατακτά πνευματικά την Ευρώπη βήμα-βήμα. Ας αναφέρουμε τα βήματα που κάνει στην Ελλάδα.

1^ο. Σαμοθράκη «Αναχθέντες ουν από της Τρωάδος ευθυδρομήσαμεν εις Σαμοθράκην»³

2^ο. Νεάπολη- Καβάλα «...τη δε επιούση εις Νεάπολιν»⁴

3^ο. Φίλιπποι «...εκείθεν τε εις Φιλίππους, ήτις εστί πρώτη της μερίδος της Μακεδονίας πόλις κολωνία· ήμεν δε εν αυτή τη πόλει δια τρίβοντες ημέρες τινάς»⁵.

4^ο. Αμφίπολη⁶ «διοδεύσαντες δε την Αμφίπολιν».

5^ο. Απολλωνία⁷ «διοδεύσαντες δε την Αμφίπολιν και Απολλωνίαν (Νομού Θεσσαλονίκης) ήλθον εις Θεσσαλονίκην».

6^ο. Θεσσαλονίκη⁸ «...ήλθον εις Θεσσαλονίκην, όπου ην συναγωγή των Ιουδαίων· κατά δε το ειωθός τω Παύλω εισήλθε προς αυτούς, και επί Σάββατα τρία διελέγετο αυτής από των γραφών».

7^ο. Βέροια⁹ «οι δε αδελφοί ευθέως δια της νυχτός εξέπεμψαν τον τε Παύλον και τον Σίλαν εις Βέροιαν, οίτινες παραγενόμενοι εις την συναγωγήν απήεσαν των Ιουδαίων».

8^ο. Αθήνα¹⁰ «οι δε καθιστώντες τον Παύλον ήγαγον αυτόν έως Αθηνών, και λαβόντες εντολών προς τον Σίλαν και τον Τιμόθεον, ίνα ως τάχιστα έλθωσιν προς αυτόν, εξήεσαν».

9^ο. Κόρινθος¹¹ «μετά δε ταύτα χωρισθείς ο Παύλος εκ των Αθηνών ήλθεν εις Κόρινθον».

10^ο. Κεγχρεές (λιμάνι του Σαρωνικού) α) «ο δε Παύλος κειράμενος την κεφαλήν εν Κεγχρεές· είχε γαρ ευχήν»¹², και β) «συνίστημι δε υμίν Φοίβην την αδελφών ημών, ους αν διάκονον της εκκλησίας της εν Κεγχρεές»¹³

11^ο. Νικόπολη (Ηπειρος)¹⁴ «όταν πέμψω Αρτεμάν προς σε ή Τυχικόν, σπούδασον ελθειν προς με εις Νικόπολιν· εκεί γαρ κέκρικα παραχειμάσαι».

³ Πρξ. 16, 11.

⁴ Πρξ. 16, 11.

⁵ Πρξ. 16, 12.

⁶ Πρξ. 17, 1.

⁷ Πρξ. 17, 1.

⁸ Πρξ. 17, 1-2.

⁹ Πρξ. 17, 10.

¹⁰ Πρξ. 17, 15-16.

¹¹ Πρξ. 18, 1.

¹² Πρξ. 18, 18.

¹³ Ρωμ. 16, 1.

¹⁴ Τιτ. 3, 12.

Επιστρέφοντας από την τρίτη του περιοδεία στα Ιεροσόλυμα ο απόστολος Παύλος διέρχεται και από τα νησιά του Νοτίου Αιγαίου. Μένει σε αυτά από μερικές ώρες, μέχρι τρεις με τέσσερις ημέρες, είτε λόγω των εμπορευμάτων που μετέφερε το πλοίο είτε λόγω κακών καιρικών συνθηκών. Τα νησιά αυτά είναι:

1^ο. Κως¹⁵ «ως δε εγένετο αναχθήναι ημάς αποσπασθέντας από αυτόν, ευθυδρομήσαντες ήλθομεν εις την Κω».

2^ο. Ρόδος¹⁶ «ως δε εγένετο αναχθήναι ημάς αποσπασθέντας από αυτόν, ευθυδρομήσαντες ήλθομεν εις την Κω τη δε εξής εις την Ρόδον».

3^ο. Κρήτη¹⁷ δύο φορές ο απόστολος Παύλος επισκέπτεται την Κρήτη, η πρώτη είναι όταν μεταφέρεται δέσμιος στη Ρώμη από τον εκατόνταρχο Ιούλιο και λόγω δυνατών ανέμων το πλοίο αναγκάζεται να πλεύσει στη Σαλμώνη της νοτίου Κρήτης αλλά και την πόλη Λυσαία¹⁸ «εν ικαναίς ημέρες βραδυπλοούντες και μόλις γενόμενοι κατά την Κνίδον, μη προσεώντος ημάς του ανέμου, υπεπλεύσαμεν την Κρήτην κατά Σαλμώνην». Η δεύτερη επίσκεψη όταν αποφυλακίζεται από τη Ρώμη και επιστρέφοντας επισκέπτεται τον επίσκοπο και μαθητή του Τίτο με σκοπό να στηρίξει το ποιμαντικό του έργο¹⁹.

4^ο. Κλαύδη (Γαύδος) «νησίον δε τι υποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην μόλις ισχύσαμεν περί κρατείς γενέσθαι της σκάφης»²⁰.

Ο απόστολος Παύλος από τη Σαμοθράκη μέχρι τη Γαύδο και από τη Ρόδο μέχρι τη Νικόπολη κήρυξε τον Αναστημένο Χριστό και διέδωσε τη νέα «θρησκεία» σε ολόκληρη την χώρα μας. Όπου πήγαινε δεν δημιουργούσε νέα θρησκεία αλλά εκκλησία, δηλαδή μια κοινωνία ανθρώπων που η ενότητα και η αγάπη προς τον Χριστό και μεταξύ τους, τους οδηγεί στη σωτηρία. Το κήρυγμά του συντάραξε το κοινωνικό, πολιτικό και θρησκευτικό κατεστημένο της εποχής. Στην ουσία ο απόστολος Παύλος χωρίς να το θέλει ήταν ο ιδρυτής της ενωμένης Ευρώπης. Μιας Ευρώπης που θα είχε μία γλώσσα την ελληνική, μια θρησκεία την χριστιανική και έναν πολιτισμό τον ελληνορωμαϊκό. Από τότε που η Ευρώπη έχασε τη θρησκευτική

¹⁵ Πρξ. 21, 1.

¹⁶ Πρξ. 21, 1.

¹⁷ Πρξ. 27.

¹⁸ Πρξ. 27, 7.

¹⁹ Ττ. 1, 5.

²⁰ Πρξ. 27, 16.

της συνοχή έπαψε να είναι κοινότητα και έγινε πολυεθνική εμπορική εταιρία. Ονομάστηκε απόστολος των εθνών, όχι τυχαία και οι λόγοι είναι δυο. Πρώτον, επειδή με το κήρυγμά του διέδωσε τον Αναστημένο Χριστό έξω από τα όρια της Παλαιστίνης, σε όλον τον γνωστό τότε κόσμο και δεύτερον, επειδή προσπάθησε δια του χριστιανισμού να ενώσει τα κράτη σε ένα σώμα με κεφαλή τον Χριστό και αυτό το ονόμασε Εκκλησία. Γνώρισμα αυτής της κοινότητας είναι η αγάπη, μία αγάπη που προσωποποιείται στον Ιησού Χριστό, που θυσιάζεται πάνω στο Σταυρό και αναστημένη κηρύττεται από τον απόστολο Παύλο σε όλον των χώρο της λεκάνης της Μεσογείου. Ήταν τόσο σίγουρος και απόλυτος για την αγάπη του Χριστού, που γράφει στους Ρωμαίους *«είμαι πεπεισμένος, ότι ούτε θάνατος, ούτε ζωή, ούτε άγγελοι, ούτε αρχαί, ούτε δυνάμεις, τίποτε στον παρόν, τίποτε στο μέλλον, τίποτε στα ύψη, τίποτε στα βάθη, κανένα άλλο δημιούργημα δεν θα μπορέσει να μας χωρίσει από την αγάπη του Θεού, την οποία έδειξε δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας»*²¹.

Αν θέλουμε να συνεχίσουμε κληρικοί και λαϊκοί, το έργο του μεγάλου αποστόλου των εθνών Παύλου, τότε πρέπει να εφαρμόσουμε τον χαιρετισμό του: αδελφοί μιμητές μου γίνετε, αγαπάτε Χριστό και αλλήλους, Αμήν.

Αρχιμ. Ειρηναίου Λαφτσή

29 Ιουνίου 2017

---

²¹ Ρωμ. 8, 38-39.